

Federico Jiménez Losantos, Luis María Anson i Pedro J. Ramírez, tres primeres espases de la caverna mediàtica.

L'Estatut català ha rebut des d'Espanya tota mena d'atacs en el front polític, sindical, empresarial i social. Però la pluja de pedres que aventurava fa tres setmanes aquest setmanari ha estat especialment dura i intensa en el front mediàtic, sobretot en l'àmbit audiovisual, el que té més incidència en l'opinió pública espanyola.

El negoci de la xerrameca

Les tertúlies televisives i radiofòniques, un subgènere del periodisme polític que va triomfar en l'època de José María Aznar, no solament no han desaparegut amb l'arribada del PSOE al Govern sinó que han anat en augment.

Quan els socialistes van guanyar les eleccions, Jesús Caldera –aleshores portaveu del PSOE al Congrés– va anunciar que s'acabarien als mitjans públics. Després d'un debat intern –que va fer que durant setmanes RNE les suprimís– no solament no van desaparèixer sinó que van agafar embranzida. Fins al punt que TVE va situar en un horari preferent de la seva graella una megatertúlia, el programa *59 segundos*, que s'emet cada dilluns a la nit.

La intenció inicial del PSOE era plantar cara al front mediàtic del PP, però la porció de tertulians i els temes que

s'hi tracten acostumen a ser monopolitzats pels interessos dels conservadors. A la capital de l'estat, els espais d'opinió afins a la dreta són els que marquen la línia informativa del dia i aconseguixen arrossegar la resta de mitjans a seguir els seus temes i a entrar en les seves polèmiques.

D'opinadors, n'hi ha de diferents categories i extracció. Una gran part són periodistes en actiu, però abunden cada cop més els professionals de la tertúlia i el gènere d'opinió com Fernando Onega, Isabel Sansebastián, Enric Sopena, Carlos Dávila, Curry Valenzuela, Charo Zarzalejos, Consuelo Álvarez de Toledo, Pilar Cernuda, Fernando Jáuregui, José María Calleja, Carlos Carnicero, Pablo Sebastián, Miguel Ángel Aguilar... Els noms podrien omplir aquest reportatge. A més de periodistes en actiu i professionals de la tertúlia, també n'hi

EFE / EL TEMPS

ha que tenen altres professions, com ara l'empresari Roman Cendoya o l'escriptor Manuel Rivas. Molts d'ells acumulen fins a quatre o cinc tertúlies en diferents ràdios o televisions i obtenen cada mes quantitats gens menyspreables.

De tertúlies, en fa qualsevol mitjà. Els pocs que no en tenien no han volgut quedar-se al marge, i aquesta temporada fins i tot televisions que acaben d'iniciar les seves emissions i que de moment compten amb una petita parcel·la d'audiència, com Popular Televisión –filial televisiva de la COPE–, han obert el seu espai de debat. La roda de tertulians esdevé un món tancat i endogàmic.

Però, quant es paga en una tertúlia? És un complement o pot acabar sent un mitjà de vida? En mitjans d'anomenat *àmbit nacional* es paga un mínim de 300 euros per una tertúlia que sovint tot just arriba a una hora. Això és, per exemple, el que paga RNE. Són més generoses la Cadena SER o la COPE, que paguen entre 400 i 1.000 euros per servei prestat. La televisió pública, TVE, també paga unes xifres similars: entre 500 i 1.000 euros per a cada tertúlia. Una de les novetats d'aquesta temporada en el sector ha estat fitxar polítics com a tertulians fixos. Així, María Teresa Campos, conductora del magazín del migdia d'Antena 3, ha incorporat el popular Eduardo Zaplana o la socialista Carmen Chacón.

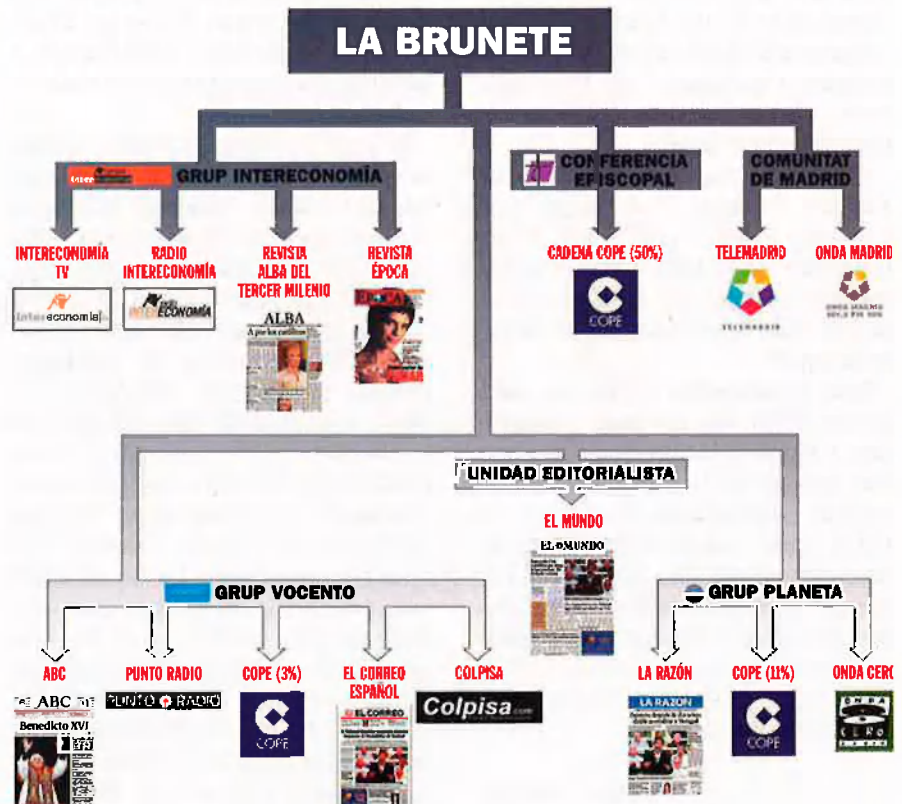
Bona part d'aquests espais de debat han actuat com a ariet contra l'Estatut català. En moltes ocasions, s'hi poden sentir afirmacions que bé són incorrectes, bé són mentides deliberades o fins exageracions hiperbòliques grotesques. Quan no ho són, esdevenen insults me-

reixedors de querrela criminal. El conductor del programa nocturn de la COPE –*La linterna*–, César Vidal, escrivia per exemple fa uns dies que el text estatutari aprovat pel Parlament de Catalunya era tan totalitari que, segons ell, "faria caure la bava a Mussolini i Hitler". De forma deliberada oblidava d'incloure Franco i trencava així el recurrent trio de tirans europeus.

Aquestes mentides, *boutades* i calúmnies són, si fa o no fa, les mateixes que se sentien a la guerra del nord, quan tot s'hi valia –encara s'hi val ara, però ja no

és l'objectiu prioritari– contra el lehendakari Ibarretxe i el nacionalisme basc o l'esquerra abertzale. Un enfilall d'insults, falsedats i difamacions que van quedar molt ben reflectides al llibre *Cocidito Madrilenyo*, publicat per l'editorial Foca i escrit per Javier Vizcaíno, conductor a Ràdio Euskadi d'un espai que dona nom al llibre i que és èxit d'audiència des de fa temporades.

La majoria d'aquests professionals de l'opinió van per lliure, però una bona colla reben puntualment cada matí per correu electrònic els coneguts "argu-

mentaris" que elaboren els *think tanks* del PSOE i el PP des dels seus quaters dels carrers Ferraz i Génova. Aquests argumentaris normalment tracten esquemàticament el que cal dir sobre els temes de més actualitat i, en aquests dies, l'estrella és l'Estatut català.

El que no se sap encara és si abans és l'ou o la gallina, o bé totes dues coses. No és estrany sentir que alguns polítics del PP, com ara Ángel Acebes o Esperanza Aguirre, repeteixen de manera mimètica allò que, de bon matí, han emès les ones de la COPE. Federico Jiménez Losantos s'ha convertit en un autèntic aiatol·là de les ones, que escampa la seva catalanofòbia i el seu espanyolisme dretà a partir de les 7 h del matí. De fet, alguns sectors del Govern de Zapatero aposten ja obertament per tancar l'aixeta de les subvencions a l'Església catòlica si no retira Losantos de la graella de l'emissora episcopal. Es donava per fet que amb l'arribada de Ricardo Blázquez, bisbe de Bilbao, a la presidència de la Conferència Episcopal Espanyola el tarannà canviaria. Però la realitat és, mesos després, que el sector dur continua controlant el dia a dia del "ministre de Déu". Mentre Blázquez se centra en la seva tasca pastoral a Biscaia, no han cedit gens de protagonisme l'arquebisbe de Madrid, Antonio María Rouco Varela; el de Toledo, Antonio Cañizares –responsable, a més, de negociar els assumptes relacionats amb l'ensenyament–, i el portaveu de la CEE Juan Antonio Martínez Camino.

El fet és, però, que l'audiència de Jiménez Losantos està pujant com l'escuma. Bé sigui per l'adéu d'Inaki Gabilondo de la SER o només per la curiositat malsana que genera sentir-lo, ja s'ha situat segon d'audiència i no para de pujar.

Però, contràriament al que es podia pensar, molts dels tertulians conservadors i furibundament espanyolistes no són ignorats pel Govern socialista. En matèria comunicativa el Govern del PSOE actua, independentment dels índexs d'audiència, més guiat per la por que pels principis, i aquesta mena d'opïnadors poden rebre primícies informatives o tenir accés a fonts del màxim nivell, quan no dur als seus espais ministres per rebre de valent.

Joan Urdiales

Els programes de sàtira política, sobretot a Catalunya i Euskadi, tenen la sort de poder-se proveir de la literatura que aboquen determinats diaris i ràdios de Madrid. Si no existissin, seria francament complicat mantenir el to humorístic. A partir de l'any 2000, apareixen a Internet alguns diaris digitals disposats a donar més material. Un repàs per aquests webs dóna una idea, només aproximada, de l'alarma secessionista que ha generat l'Estatut.

La fauna ibèrica, atrapada a la xarxa

“**L**a informació que s'ofereix podria no ser exhaustiva, exacta o actualitzada.” Primera regla del joc que han de tenir present els visitants del zoo virtual de la metròpoli per no prendre mal durant el recorregut. Així es pot llegir en diaris electrònics, confidencials i weblogs que han entrat massivament a la Brunete mediàtica.

En aquest zoològic hi habiten de manera regular una desena de diaris digitals de tendència clarament neoliberal o del nacionalisme espanyol exacerbada que, lluny de tractar-se de portals elaborats per grupuscles marginals, tenen el suport d'empreses informatives que compten amb firmes de reconegut prestigi en l'espectre ideològic de la dreta espanyolista, com acadèmics, periodistes i columnistes que ja tenen presència en els grans mitjans de comunicació considerats de la “caverna mediàtica”. Al darrere d'alguns d'aquests webs es troba tot un entramat empresarial que els finança generosament, de manera oficial, a través de la inserció de cibertires (*banners*) de publicitat. L'espècie més admirada d'aquest zoo és www.libertaddigital.com, ensinistrada pel mateix Federico Jiménez Losantos, i que ofereix els contin-

guts més “passats de rosca” de tots els webs, tal com diu el seu nom, amb total llibertat. Aquest diari compta amb anuncis d'Endesa (ves per on), el Corte Inglés, Telefónica, Iberdrola, BBVA, Santander Central Hispano, Ibercaja o CEPSA. Fins a aquí, poc mèrit, tenint en compte que ja s'anuncien a la caverna, però cal tenir en compte que fins fa poc més d'un any en aquest web també s'hi anunciaven La Caixa i Gas Natural.

El visitant, però, de seguida s'adona que la fauna autòctona no és gaire variada, i que potser l'han enredat quan ha entrat, perquè fa estona que es passeja per les instal·lacions i ha vist algunes cares que ha saludat anteriorment. No va errat, perquè fent un repàs als col·laboradors de tots aquests diaris electrònics, es troben les mateixes grans rúbriques del nacionalisme espanyol que ens ofereixen els diaris *Abc*, *La Razón*, o *El Mundo*, la COPE, Onda Cero o Punto Radio: l'indiscutible líder Jiménez Losantos, José María Carrascal, César Vidal, Carlos Herrera, Alfonso Ussía, i tota una legió de periodistes, creadors d'opinió, tertulians i acadèmics. Ara bé, qualsevol persona aficionada a aquesta fauna també s'adonà que un columnista